

NACIONALINĖS, TABAKO IR ALKOHOLIO KONTROLĖS KOALICIJOS LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ VEIKLOS ALKOHOLIO KONTROLĖS SRITYJE REITINGAVIMO METODOLOGIJA

1. Bendrosios nuostatos

- 1.1. Lietuvos Respublikos Seimo narių (toliau – Politikai) reitingavimas vykdomas pagal jų balsavimus Seime, Įstatymų projektų teikimą alkoholio kontrolės klausimais, asmeninius pasisakymus, aktyvumą, asmenines iniciatyvas.
- 1.2. Politikų reitingas keičiamas atsiradus naujiems faktams apie konkrečių politikų darbus, balsavimus, pasisakymus.
- 1.3. Politikų reitingas skelbiamas viešai Nacionalinės, tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos (toliau – Koalicija) svetainėje. Šis reitingas yra viešas, jo informaciją gali naudoti ir skelbti kiekvienas subjektas, nekeisdamas reitingo ir nurodydamas šaltinį.
- 1.4. Politikų reitingas atnaujinamas 2 kartus per metus, atitinkamai sausio ir birželio mėnesių 5 dieną.

2. Politiko reitinginio balo sandara

- 2.1. Politikų reitinginio balo apskaičiavimo konstantos (D, Z, NZ) paremtos atskirų alkoholio kontrolės priemonių svorių vidurkiais. Atskirų alkoholio kontrolės priemonių svoris vertintas remiantis Pasaulio alkoholio kontrolės ekspertų (toliau – Ekspertai) apibendrintais mokslu pagrįstais įrodymais, atsižvelgiant į kiekvienos alkoholio kontrolės priemonės efektyvumą, mokslinį pagrįstumą bei universalumą. Atskira alkoholio kontrolės priemonė gali būti vertinama daugiausiai 9 balais („+++“, „++“, „+“, „0“, „?“), kur kiekvienas „+“ prilyginamas 1 alkoholio kontrolės priemonės efektyvumo ir mokslinio pagrįstumo balui, „0“ – 0 balui; „?“ – 1 balui). Išsamią informaciją apie alkoholio kontrolės priemonių mokslinį pagrįstumą galima rasti čia: <http://nordan.org/news-events/1.%20Evidence-based%20alcohol%20policy%20-%20Thomas%20Babor.pdf>
- 2.2. Politiko reitinginis balas skaičiuojamas pagal žemiau išvardintus kintamuosius:
 - 2.2.1. Politiko balsavimų skaičius, kuriais Politikas parėmė priemonę, pagal Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatus mažinančią alkoholinių gėrimų vartojimą ir (arba) su jų vartojimu susijusią žalą Lietuvos Respublikoje (P);
 - 2.2.2. Politiko balsavimų skaičius, kuriais Politikas parėmė priemonę pagal Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatus didinančią alkoholinių gėrimų vartojimą ir (arba) su jų vartojimu susijusią žalą Lietuvos Respublikoje (N);
 - 2.2.3. Politiko nedalyvavimo ir susilaikymo svarbiuose alkoholio kontrolės klausimų balsavimuose skaičius (NA);
 - 2.2.4. Konstantos naudojamos verčiant reitingą į 10 balų vertinimo sistemą (V1 ir V2);
 - 2.2.5. Konstanta, kuri įvertina nebalsavimo, susilaikymo padarytą žalą, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (NZ). Šiai konstantai Reitingo skaičiavime priskiriama tik pusė Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatų svorio;
 - 2.2.6. Konstanta, kuri įvertina balsavimų vidutinę naudą alkoholio kontrolėje, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (D);
 - 2.2.7. Konstanta, kuri įvertina vidutinę žalą alkoholio kontrolėje, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (Z);
 - 2.2.8. Kiti svarbūs kintamieji (šių kintamųjų suma, Y), kuriais vertinamas Politikas, kurio veiksmai/neveikimas pridarė ypatingos naudos arba žalos (asmeniniai pasisakymai,

alkoholio vartojimą mažinančių įstatymų projektų teikimas, asmeninis teigiamas pavyzdys, teigiamas aktyvumas, iniciatyvos, rinkiminiai pažadai ir t.t.) (Y_1, Y_2, Y_3, \dots)

2.3. 2.2.1., 2.2.2., 2.2.3. vertinimo kintamieji, skaičiuojami pagal Lietuvos Respublikos Seimo (toliau – Seimas) oficialius balsavimus, kuriuos galima rasti Seimo tinklalapyje www.lrs.lt;

2.4. 2.2.5., 2.2.6., 2.2.7. vertinimo kintamieji, kurie yra vienodi visiems Politikams, vertinami pagal Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatus ir aprašyti šios Nacionalinės, tabako ir alkoholio kontrolės koalicijos Lietuvos politikų veiklos alkoholio kontrolės srityje Reitingavimo metodologijos (toliau – Metodologija) priede.

2.5. 2.2.8. vertinimo kintamieji vertinami kiekvienam Politikui atskirai Koalicijos valdybos Metodologijos 2 priede, kiekvieno kintamųjų reikšmės gali svyruoti nuo -10 iki 10 balų.

2.6. 2.2.4. konstantos, kurios yra vienodos visiems Politikams.

3. Reitinginio balo skaičiavimas

3.1. Reitinginis balas (R) skaičiuojamas pagal formulę:

$$R = \frac{P * D - N * Z - NZ * NA + Y + V1}{V2}$$

3.2. Politikų ir Seimo frakcijų veikla (Reitinginis balas) alkoholio kontrolės srityje vertinama 10 balų sistemoje, kur: 10 – puikiai, 9 – labai gerai, 8 – gerai, 7 – vidutiniškai, 6 – patenkinamai, 5 – silpnai, 4 ir mažiau – nepatenkinamai.

4. Politikų ir Seimo frakcijų reitingo eilės sudarymas

4.1. Politikų reitingo eilė sudaroma pagal reitingo balą (R) nuo didžiausios reikšmės iki mažiausios.

4.2. Seimo frakcijų reitingo eilė sudaroma pagal, skaičiavimo periodu, šiai frakcijai priklausančių Seimo narių individualių reitingo balų vidurkį.

4.3. Politikų reitingo spalvų gama:

4.3.1. Žalia apima visus Seimo narius surinkusius nuo 8,5 iki 10 balų.

4.3.2. Žalsva apima visus Seimo narius surinkusius tarp 7,5 ir 8,4 balų.

4.3.3. Smėlinė spalva apima visus Seimo narius surinkusius tarp 4,5 ir 7,4 balų.

4.3.4. Raudona spalva apima visus Seimo narius surinkusius iki 4,4 balo.

4.4. Seimo frakcijų reitingo spalvų gama:

4.4.1. Žalia apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių reitingo balų vidurkis yra nuo 8,5 iki 10 balų.

4.4.2. Žalsva apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių reitingo balų vidurkis yra nuo 7,5 iki 8,4 balų.

4.4.3. Smėlinė apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių vidurkis yra nuo 4,5 iki 7,4 balų.

4.4.4. Raudona apima Seimo frakcijas, kurioms priklausančių narių reitingo balų vidurkis yra nuo 8,5 iki 10 balų.

5. Baigiamosios nuostatos

5.1. Ši metodologija gali būti keičiama tik pritarus Koalicijos valdybos narių daugumai.

**Lietuvos politikų veiklos alkoholio kontrolės srityje Reitingavimo metodologijos
konstantų reikšmės**

1. Konstanta, kuri įvertina nebalsavimo, susilaikymo padarytą vidutinę žalą (NZ=0.33315215)
2. Konstanta, kuri įvertina balsavimų vidutinę naudą alkoholio kontrolėje, remiantis Ekspertų apibendrintų tyrimų rezultatais (D=0.6431818)
3. Konstanta, kuri įvertina vidutinę žalą alkoholio kontrolėje, pagal Ekspertų mokslinius tyrimus (Z=0.6875)
4. Konstantos, kurios naudojamos verčiant reitingą į 10 balų vertinimo sistemą (V1=83,75; V2=16,30682),

	Pavadinimas	Data	Sritis	Poveikio tipas	Įrodymais pagrįstos alkoholio kontrolės priemonės atitikmuo	Konstanta
1	Akcizų įstatymo 21, 22, 23, 24, 28, 33, 34, 35 ir 37 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2153(2))	12/19/2008	Alkoholis	Nauda	„Alcohol taxes“	9
2	Administracinių teisės pažeidimų kodekso 41, 233 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Kodekso papildymo 41(12) straipsniu ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2135)	3/17/2009	Alkoholis	Nauda	„Severity of punishment“	4.5
3	Administracinių teisės pažeidimų kodekso 126, 127 ir 132(2) straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2386)	3/17/2009	Alkoholis	Nauda	„Administrative licence suspension + severity of punishment“	5.25
4	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2296)	3/24/2009	Alkoholis	Nauda	„Hours and days of sale restrictions“	7
5	Akcizų įstatymo 24 ir 37 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2564); pateikimas	7/9/2005	Alkoholis	Žala	„Alcohol taxes“	9

6	Akcizų įstatymo 24 ir 37 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2564(2)); pateikimas	6/18/2009	Alkoholis	Žala	„Alcohol taxes“	9
7	Alkoholio kontrolės įstatymo 0.5, 12, 17, 18 ir 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2949); pateikimas	1/9/2005	Alkoholis	Žala	„Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements“	6
8	Alkoholio kontrolės įstatymo 17 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.20.585); pateikimas	1/9/2005	Alkoholis	Žala	„Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements“	6
9	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21267); pateikimas	11/17/2009	Alkoholis	Žala	„Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements“	6
10	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21267(2)); svarstymas	2/9/2012	Alkoholis	Žala	„Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements“	6
11	Alkoholio kontrolės įstatymo 17 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2988(2)); svarstymas	2/9/2012	Alkoholis	Nauda	„Severity of punishment“	4.5
12	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21267(3)); priėmimas	12/17/2009	Alkoholis	Žala	„Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements“	6
13	Alkoholio kontrolės įstatymo IV skyriaus trečiojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir 28 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XP-0.20.578(2)); svarstymas	6/15/2005	Alkoholis	Nauda	„Legal restrictions on exposure + legal restrictions on content“	3.75
14	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 straipsnio pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21469(4)); priėmimas	2/5/2012	Alkoholis	Žala	„Enhanced enforcement of on-premises laws and legal requirements“	6

15	Akcizų įstatymo 24 ir 26 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2564(5)); priėmimas	7/5/2012	Alkoholis	Žala	„Alcohol taxes“	9
16	Alkoholio kontrolės įstatymo 18, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23188); pateikimas	5/24/2011	Alkoholis	Žala	„Legal restrictions on exposure“	6.5
17	Alkoholio kontrolės įstatymo 18 ir 22 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.21384); svarstymas (balsavimas už atmeti)	5/24/2011	Alkoholis	Nauda	„Restrictions on density of outlets“	7
18	Alkoholio kontrolės įstatymo pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23234); pateikimas	5/26/2011	Alkoholis	Nauda	„Restrictions on density of outlets“	7
19	Akcizų įstatymo 24 ir 25 straipsnių pakeitimo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.22884(2)); pateikimas	9/22/2011	Alkoholis	Nauda	„Alcohol taxes“	9
20	Alkoholio kontrolės įstatymo 18, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23188(2)); svarstymas	3/11/2011	Alkoholis	Žala	„Legal restrictions on exposure“	6.5
21	Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 3, 18, 22, 29, 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei įstatymo papildymo 16(1) straipsniu ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2744(2)); pateikimas	3/11/2011	Alkoholis	Nauda	„Legal restrictions on exposure + Restrictions on density of outlets“	6.75
22	Alkoholio kontrolės įstatymo 18, 29 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo 2 straipsnio pakeitimo ir 4 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.23188(2)); priėmimas	6/11/2012	Alkoholis	Žala	„Legal restrictions on exposure“	6.5
23	Alkoholio kontrolės įstatymo 2, 3, 18 ir 34 straipsnių pakeitimo ir papildymo ĮSTATYMO PROJEKTAS (Nr. XIP-0.2744(4)); priėmimas	12/23/2011	Alkoholis	Nauda	„Restrictions on density of outlets“	7

Lietuvos politikų veiklos alkoholio kontrolės srityje Reitingavimo metodologijos kitų svarbių kintamųjų reikšmės

Kitų svarbių kintamųjų suma (Y). Vertinami papildomi kintamieji, kurie pridarė ypatingos naudos arba žalos vertinamu laikotarpiu:

1. Balsavimas už alkoholio reklamos draudimo atšaukimą $Y_1=-5$;
2. Nebalsavimas, balsavime dėl alkoholio reklamos draudimo atšaukimo $Y_1=-2$;
3. Susilaikymas, balsavime dėl alkoholio reklamos draudimo atšaukimo $Y_1=-0.5$;
4. Balsavimas prieš alkoholio reklamos draudimo atšaukimą $Y_1=5$;
5. Y_2 - kokybinis kintamasis, išreikštas skaitine reikšme, kurio svyravimo ribos yra nuo -10 iki +10. Šis balas yra nustatytas NTAKK ekspertų, vertinant atskiro politikto teigiamo arba neigiamo indėlio į alkoholio kontrolės politiką, jos formavimą, Politikto elgesį, pasisakymus susijusius su alkoholio vartojimu.

Pavardė, Vardas	Y_1	Y_2
Ačas Remigijus	-5	0
Adomėnas Mantas	5	5
Aleknaite Abramikienė Vilija	0	0
Andriukaitis Vytenis Povilas	5	5
Anušauskas Arvydas	5	0
Auštrevičius Petras	-0.5	0
Ažubalis Audronius	-0.5	0
Babilius Vincas	-0.5	0
Bacevičius Vaidotas	-0.5	0
Balčytis Zigmantas	-0.5	0
Baltraitienė Virginija	-2	0
Barakauskas Dailis Alfonsas	-2	0

Bastys Mindaugas	-2	0
Baškienė Rima	5	6
Baukutė Asta	5	2
Baura Antanas	-0.5	0
Bekintienė Danutė	5	0
Bilotaitė Agnė	-2	-1
Blinkevičiūtė Vilija	0	0
Bogušis Vytautas	-0.5	0
Bradauskas Bronius	-2	0
Bucevičius Saulius	-0.5	0
Budrys Dainius	-5	-10
Bukauskas Valentinas	-2	0
Burba Andrius	-5	0
Butkevičius Algirdas	-5	-10
Čaplikas Algis	-0.5	0
Čigriejienė Vida Marija	5	5
Dagys Rimantas Jonas	5	0
Daukšys Kęstutis	-5	-2
Dautartas Julius	-0.5	0
Degutienė Irena	5	0
Dinius Laimontas	-5	-5
Dumbrava Algimantas	-0.5	2
Dumčius Arimantas	-2	0
Endzinas Audrius	-2	0
Galvonas Vytautas	-2	0
Gapšys Vytautas	-0.5	0

Gedvilas Vydas	-5	-5
Giedraitis Stanislovas	-0.5	0
Glaveckas Kęstutis	-0.5	0
Graužinienė Loreta	-2	0
Gražulis Petras	5	5
Grubliauskas Vytautas	-0.5	0
Jagminas Jonas	-0.5	0
Jankauskas Donatas	5	0
Jonyla Edmundas	0	0
Juknevičienė Rasa	-0.5	0
Juozapaitis Jonas	0	0
Jurkevičius Evaldas	5	0
Juršėnas Česlovas	-0.5	0
Karalius Linas	0	0
Karosas Justinas	-2	0
Kašėta Algis	-2	0
Kazulėnas Algis	5	0
Kernagis Ligitas	-0.5	0
Kirkilas Gediminas	-2	0
Klumbys Egidijus	-0.5	0
Komskis Kęstas	-2	0
Kondrotas Jonas	-2	0
Kubilius Andrius	-0.5	0
Kuodytė Dalia	-2	0
Kupčinskas Rytas	5	0
Kurpuvesas Vytautas	-2	0

Kuzminskas Kazimieras	5	0
Lementauskas Evaldas	5	0
Liesys Jonas	-2	0
Lydeka Arminas	-2	-2
Luomanas Petras	5	5
MackevičMichal	5	0
Margevičienė Vincė Vaidevutė	5	4
Masiulis Eligijus	-0.5	0
Masiulis Kęstutis	-5	-5
Matulas Antanas	5	4
Matuzas Vitas	-5	-5
Mazuronis Andrius	-5	-5
Mazuronis Valentinas	-2	0
MeiželytėSvilienė Donalda	-2	0
Melianas Artūras	-2	0
Mikutienė Dangutė	-5	-5
Mitrulevičius Albinas	-2	-2
NarkevičJaroslav	5	0
Navaitis Gediminas	-0.5	0
Nedzinskas Antanas	-2	0
Olekas Juozas	-0.5	0
Pauža Bronius	-2	0
Pavilionienė Marija Aušrinė	-0.5	0
Pečeliūnas Saulius	-2	0
Petkus Almantas	-2	0
Petrauskienė Milda	-2	0

Pinskus Jonas	0	0
Pupinis Edmundas	5	3
Puteikis Naglis	5	10
Ramanauskaitė- SkokauskienėAuksutė	5	0
Ramelis Konstantas	-0.5	0
Ramonas Jonas	5	0
Razma Jurgis	-5	-5
Ručys Rimas Antanas	-5	-10
Rutkelytė Rūta	-0.5	0
Sabatauskas Julius	-2	0
Sabutis Liudvikas	-0.5	0
SacharukAleksandr	-0.5	0
Salamakinas Algimantas	-5	-5
Saudargas Paulius	5	0
Simulik Valerijus	0	0
Sinkevičius Rimantas	-2	0
Sysas Algirdas	-0.5	2
Smetona Rimantas	-0.5	0
Songaila Gintaras	5	0
Stancikienė Aurelija	5	5
Stanevičius Jonas	-0.5	0
Stankevičius Česlovas Vytautas	5	0
Starkevičius Kazys	-0.5	0
Steponavičius Gintaras	-5	-10
Stirblytė Arūnė	-2	0

Stoma Saulius	-5	0
Stundys Valentinas	5	5
Šedbaras Stasys	5	0
Šedžius Andrius	-2	0
Šiaulienė Irena	-2	0
Šilgalis Žilvinas	-0.5	2
Šimėnas Jonas	5	0
Šukys Raimondas	-0.5	-1
TalmontLeonard	5	0
Tamašauskas Erikas	-5	-10
Teišerskytė Dalia	-2	0
Tomaševski Valdemar	0	0
Uoka Kazimieras	5	5
Urbanavičius Justinas	5	0
Uspaskich Viktor	0	0
Užlytė Zita	0	0
Valinskas Arūnas	-5	-5
Valinskienė Ingrida	-5	-5
Valiukevičiūtė Ona	-2	0
Valkiūnas Valdemaras	-0.5	0
Varaška Mantas	-2	0
Vareikis Egidijus	5	0
Vėsaitė Birutė	-0.5	2
Veselka Julius	5	0
Vidžiūnas Arvydas	-0.5	0
Zasčiurinskas Mečislovas	-2	0

Zingeris Emanuelis	-0.5	0
Zuokas Artūras	0	0
Zuokienė Agnė	-0.5	2
Žakaris Edvardas	-0.5	0
Žeimys Pranas	5	0
Žemaitaitis Remigijus	-2	0
Žiemelis Vidmantas	-2	0
Žilinskas Rokas	-0.5	0